

TÄIENDKOOLITUSE ÕPPEKAVA

Nimetus	Sisu
1 Õppekava kinnitamise kuupäev ja number	<i>Arengu Hüpe MTÜ</i> 1.02.2026
2 Õppekava nimetus	Vanemliku võõrandamise märkamine, hindamine ja sekkumine
3 Õppekava koostamise alus	<p>Vanemlik võõrandamine on keeruline ja sageli varjatud protsess, mille käigus lapse suhe ühe vanemaga nõrgeneb või katkeb, sageli teise vanema mõjutuste tulemusel. Tegemist on mitmetasandilise nähtusega, mis hõlmab psühholoogilisi, sotsiaalseid ja süsteemseid tegureid ning millel võib olla pikaajaline mõju lapse arengule ja heaolule.</p> <p>Praktikas seisavad spetsialistid silmitsi olukordadega, kus:</p> <ul style="list-style-type: none">• lapse käitumine on vastuoluline või järsult muutunud• vanemate narratiivid on konfliktis• manipulatsioon ja psühholoogiline kontroll ei ole otseselt nähtavad• lapse huvide hindamine on keeruline <p>Õppekava on koostatud tuginedes:</p> <ul style="list-style-type: none">• peredünaamika ja kiindumusuhete teooriatele• coercive control käsitlusele• traumateadliku lähenemise põhimõtetele• Safe & Together mudeli põhimõtetele• CLEAR metoodika raamistikule (musteri ja mõju analüüs)• täiskasvanute õppe (andragogika) põhimõtetele <p>Õppekava eesmärk on arendada spetsialistide oskust märgata, hinnata ja käsitleda vanemlikku võõrandamist professionaalsel ja süsteemsel viisil.</p>
4 Õppekavarühm (ISCED 2013)	0319 – Sotsiaal- ja käitumisteadused
5 Üldeesmärk	Koolituse eesmärk on anda osalejatele teadmised ja praktilised oskused vanemliku võõrandamise märkamiseks, hindamiseks ja asjakohaseks sekkumiseks, lähtudes lapse parimast huvist.
6 Sihtgrupp	Koolitus on suunatud: <ul style="list-style-type: none">• lastekaitsetöötajatele• sotsiaaltöötajatele• psühholoogidele ja terapeutidele• perenõustajatele• õpetajatele ja tugispetsialistidele• juristidele ja kohtusüsteemiga seotud spetsialistidele

7 Õpingute alustamise tingimused	<ul style="list-style-type: none"> • varasem kokkupuude laste ja peredega (töölane või õpingute kaudu) • huvi peredünaamika ja lapse heaolu teemade vastu • valmisolek analüüsida juhtumeid
8 Ülevaade õppeprotsessist, maht ja ülesehitus	<p>Koolitus koosneb loengutest, aruteludest, praktilistest ülesannetest, juhtumianalüüsides (anonüümsed), rollimängudest ja simulatsioonidest, refleksioonist ja dokumenteerimisest.</p> <p>Kogumaht: 20 ak t Kontaktõpe: 16 ak t (sh praktilised harjutused 6 ak t) Iseseisev töö: 4 ak t (juhtumianalüüs + refleksioon)</p>
9 Õppekeskkond ja vahendid	<p>Kontaktõpe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koolitusruum, kus on tagatud privaatsus, sobiv valgustus ja ventilatsioon • projektor, ekraan, tahvel, töölehed. <p>Veebiõpe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvuti, internet, mikrofoni ja kaamera; • turvaline ja privaatne ruum.
10 Õpiväljundid	<p>Koolituse läbinu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Selgitab vanemliku võõrandamise olemust ja tekkemehhanisme 2. Eristab vanematevahelist konflikti ja võõrandamise protsessi 3. Tuvastab lapse käitumises ja peredünaamikas võõrandamisele viitavaid märke 4. Analüüsib vanemate käitumist ja selle mõju lapsele 5. Hindab lapse turvalisust ja heaolu erinevates peresituatsioonides 6. Rakendab sobivaid sekkumisviise ja väldib kahjulikke praktikaid
S Õppe sisu / teemad + mahud	<p>1. Vanemliku võõrandamise olemus (4 ak t)</p> <ul style="list-style-type: none"> – mõiste ja definitsioonid – erinevus konfliktist ja väärkohtlemisest – levinud eksiarvamused <p>2. Peredünaamika ja mõjutuse mehhanismid (4 ak t)</p> <ul style="list-style-type: none"> – manipulatsioon ja psühholoogiline kontroll – lojaalsuskonflikt – lapse positsioon konfliktis <p>3. Lapse kogemus ja käitumine (4 ak t)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lapse reaktsioonid ja kohanemismustrid – emotsionaalne mõju – riskid lapse arengule <p>4. Hindamine ja analüüs (4 ak t)</p> <ul style="list-style-type: none"> – mustrite tuvastamine – mõju analüüs lapsele – objektiivse hinnangu kujundamine <p>5. Sekkumine ja spetsialisti roll (4 ak t)</p> <ul style="list-style-type: none"> – sobivad sekkumisviisid – suhtlemine vanematega – lapse parima huvi kaitse – levinud vead sekkumisel

12	Koolitusmeetodid ja õppevormid	<ul style="list-style-type: none"> • loeng-arutelud • juhtumianalüüs • grupiarutelud • praktilised ülesanded • refleksioon
13	Kasutatavad õppematerjalid	<ul style="list-style-type: none"> • Koolitaja koostatud slaidid • Töölehed • Juhtumianalüüsi materjalid • CLEAR™ mudeli kasutamine
14	Hindamine (lõpetamise tingimused)	<p>Hindamismeetodid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • juhtumianalüüs • osalemine aruteludes <p>Hindamiskriteeriumid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab eristada võõrandamist konfliktist • analüüsib lapse olukorda • teeb põhjendatud järeldusi • pakub sobivaid sekkumislahendusi <p>Lõpetamise tingimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osalemine vähemalt 80% ulatuses • hindamisülesande sooritamine
15	Koolitajate kvalifikatsioon	Kõrge konfliktitasemega suhtedünaamikate ja vanemliku võõrandamise valdkonna spetsialist; perelepitaja ja psühhoterapeut; erialane kogemus riskiperede ja ohvritega töötamisel; täiskasvanute koolitaja kompetentsid.
16	Lõpetamisel väljastatav dokument	<p>Tunnistus – kui hindamisnõuded on täidetud</p> <p>Tõend – kui õpiväljundeid ei hinnatud, kuid õppija osales</p>
17	Läbiviimise keel	Eesti keel
18	Õppekava koostaja	Grete Kald- suhtevägivalla ja kontrolli dünaamika spetsialist, psühhoterapeut ja perelepitaja